jaarverslag 2020

stichting nationale herdenking 15 augustus 1945

Op 15 augustus 1945 kwam er voor het Koninkrijk der Nederlanden officieel een einde aan de Tweede Wereldoorlog. Op deze dag herdenken we ieder jaar bij het Indisch Monument in Den Haag álle slachtoffers van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië en de directe gevolgen daarvan.

15 AUGUSTUS 1945

inhoudsopgave

4 inleiding

7 algemeen

8 oprichting & doelstelling

10 bestuur

12 thema

14 verslag 2020

18 thuis herdenken

19 overige herdenkingen

20 de melati

21 75 jaar 15 augustus

23 samenwerking

24 communicatie & publiciteit

15 AUGUSTUS 1945

inleiding

Dit jaarverslag geeft de activiteiten weer die Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 – hierna te noemen de Stichting - in het afgelopen jaar heeft ondernomen, te beginnen met de herdenking in het gebouw van de Tweede Kamer op 14 augustus 2020.

Daarna volgden op 15 augustus 2020 de Nationale Herdenking bij het Indisch Monument en de activiteiten die dit jaar ondernomen zijn in het kader van 'thuis herdenken'.

Namens de Stichting zijn er in samenwerking met de Oorlogsgravenstichting op 10 erevelden in Indonesië, Thailand en Myanmar kransen gelegd. Vanwege het besloten karakter van de diverse herdenkingen elders in het land, was het niet mogelijk een afvaardiging van de Stichting aanwezig te laten zijn. In het jaarverslag wordt stil gestaan bij de wijze waarop de Stichting de herdenkingen elders in het land dit jaar ondersteund heeft.

De Stichting werkt nauw samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Bij de Nationale Herdenking op 15 augustus zijn tevens vele andere organisaties betrokken. Een overzicht van deze partijen vindt u in dit jaarverslag.

'Geef kleur aan je verleden'

Thema 15 augustus 2020

75 jaar na de oorlog kan het collectieve geheugen aan de oorlog in Azië gemakkelijk verworden tot eendimensionale zwart-witte beelden. Dit doet geen recht aan de vele schakeringen van leed en ervaringen van onze vele grootouders, ouders, broers en zussen die de oorlog in Azië hebben meegemaakt. Deze ontheemde oorlogsgeneratie heeft ondanks de oorlog de veerkracht gevonden om in Nederland een nieuw bestaan op te bouwen voor zichzelf en hun kinderen. Zij hebben opnieuw kleur gegeven aan hun eigen leven en aan onze gehele samenleving.

Fotografie Ilvy Njiokiktjien

15 AUGUSTUS 1945

algemeen

De Stichting organiseert jaarlijks op 15 augustus de Nationale Herdenking bij het Indisch Monument in Den Haag. Dan staan wij met vele duizenden (bij het Indisch Monument, via TV of internet) stil bij de capitulatie van Japan en het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden en herdenken wij álle slachtoffers van de oorlog tegen Japan.

Met de capitulatie kwam een einde aan een periode van drie en een half jaar waarin inwoners van Nederlands-Indië gebukt gingen onder de wreedheden en willekeur van de Japanse overheerser. Twee dagen later riepen Soekarno en Hatta de onafhankelijkheid van Indonesië uit. Er volgde een periode van onzekerheid en onvoorspelbaarheid. Velen waren hun leven niet zeker en vreesden voor lijf, huis en haard. Deze periode zal de geschiedenis ingaan als de Bersiap en de koloniale oorlog. In de jaren die daarop volgden raakten honderdduizenden ontheemd en moesten zij in Nederland (of elders) een geheel nieuw bestaan opbouwen.

‘De groep mensen die het tijdperk van de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt wordt jaarlijks kleiner. De oorlog werkt echter door, ook in nieuwe generaties. De belangstelling voor de Herdenking blijft dan ook onverminderd groot.’

De Nederlands-Indische gemeenschap in Nederland omvat inmiddels zo’n twee miljoen Nederlanders. 15 augustus is een kantelpunt gebleken in de Nederlandse geschiedenis in het algemeen en in het leven van vele Nederlandse families in het bijzonder.
De groep mensen die het tijdperk van de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt, wordt jaarlijks kleiner. De oorlog werkt echter door, ook in nieuwe generaties. De belangstelling voor de Herdenking blijft dan ook onverminderd groot. De tweede en derde generatie nemen in toenemende mate deel aan de Herdenking.

Elk jaar speelt op 15 augustus de Tweede Wereldoorlog en haar nasleep door vele hoofden, met een grote diversiteit aan herinneringen, emoties en gevoeligheden. Het bestuur van de Stichting heeft de opdracht elk jaar een waardige herdenking te organiseren waarin ruimte is voor die grote diversiteit en reikwijdte.
Om tot een waardige herdenking te komen, verrichten vele vrijwilligers elk jaar weer een grote inspanning. Ook onder de vrijwilligers bevinden zich steeds meer leden van de derde en inmiddels vierde generatie.

15 AUGUSTUS 1945

oprichting & doelstelling

In Nederlands-Indië eindigde de oorlog niet op 5 mei 1945. Pas op 15 augustus 1945 capituleerde Japan na de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. In 1970 werd deze datum voor het eerst herdacht in Nederland.

In 1980 werd de Stichting Herdenking 15 augustus 1945 opgericht om hiervan een jaarlijkse gebeurtenis te maken. De Herdenking wordt vanaf 1988 georganiseerd bij het Indisch Monument in Den Haag.

Op de dag voorafgaande aan de jaarlijkse Herdenking vindt een herdenking plaats bij de Indische plaquette in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ook dit jaar vond op 14 augustus deze herdenking plaats in de hal van de Tweede Kamer. Ditmaal vanwege de covid-19 maatregelen in een zéér klein gezelschap.

In 1988 onthulde onze toenmalige Koningin Beatrix het Indisch Monument in Den Haag. De in marmer gebeitelde boodschap ‘De Geest Overwint’ brengt inmiddels al drie decennia een ode aan de veerkracht van een volledige oorlogsgeneratie.

Een generatie die de verschrikkingen van de oorlogsperiode in Nederlands-Indië het hoofd moest bieden. Met groot of klein verzet. Met de voor die generatie zo typerende ‘stille kracht die alle weerstand tart’, zoals dat zo treffend in het prachtige gedicht ‘Gij & wij saam’ van Albert Verwey is verwoord.

15 AUGUSTUS 1945

bestuur

Gezamenlijk is het stichtingsbestuur verantwoordelijk voor het organiseren van een uitgebalanceerde, waardige en troostrijke openbare herdenking op 15 augustus bij het Indisch Monument en een besloten herdenking op 14 augustus in de hal van de oude Tweede Kamer.

Het bestuur kwam in 2020 achttien maal bijeen. Een deel van deze bijeenkomsten gebeurde online. De fysieke vergaderingen werden gehouden op de Sophiahof aan de Sophialaan in Den Haag, waar tevens het secretariaat gehuisvest is. Op 14 augustus vond een extra vergadering plaats in het Leonardo Hotel.
Vanwege de covid-19 maatregelen kwam de jaarlijkse bijeenkomst met afgevaardigden van de Aangesloten Organisaties dit jaar te vervallen.

Bestuurssamenstelling

Per 1 oktober 2020 werd Thom de Graaf de nieuwe voorzitter van de Stichting. Hij volgde Erry Stoové op die na vijf jaar afscheid nam. De Stichting is Erry Stoové zeer erkentelijk voor zijn onvermoeibare inzet wat resulteerde in vijf onvergetelijke en betekenisvolle jaren.
De overige bestuursleden waren in 2020 ongewijzigd ten opzichte van 2019.
- John Sijmonsbergen, vicevoorzitter en communicatie
- Nanette van Beukering, secretaris
- Wiete Mesman, penningmeester
- Frank Marcus, coördinator Indisch Monument
- Hélène Oppatja, programmering.

Commissie van Advies

De Commissie van Advies kwam vanwege de covid-19 maatregelen dit jaar niet fysiek bij elkaar om het bestuur te adviseren op strategisch terrein. Op 4 september nam de Stichting - gelijktijdig met het afscheid van de voorzitter - afscheid van haar leden van de Commissie van Advies. De Stichting is de leden van de Commissie van Advies zeer dankbaar voor hun jarenlange gevraagde en ongevraagde adviezen en steun aan de Stichting.

De samenstelling van de Commissie van Advies was tot 4 september 2020:
- De heer H. Bergmann
- De heer Dr. B.R. Bot
- Mevrouw A.Ch. van Es
- Mevrouw J. ter Kulve
- De heer P. Neeb
- De heer R. Scheldwacht
- De heer T.G. Tan.

Na het aftreden van de leden van de Commissie van Advies zijn er in 2020 geen nieuwe commissieleden aangetreden.

Secretariële ondersteuning

Het bestuur heeft in 2020 geen structurele secretariële ondersteuning ontvangen. Diverse secretariële werkzaamheden zijn tijdelijk uitbesteed.

Aangesloten organisaties

De Stichting wordt gesteund door vele sympathiserende organisaties. In 2020 waren er 55 aangesloten organisaties.

Donateurs

Eind december 2020 waren er 1.818 donateurs. Het bestuur streeft naar een toename van het aantal donateurs. Dit is van belang omdat ook zij mede zorgdragen voor de financiële middelen en draagvlak om een waardige herdenking te kunnen blijven organiseren. In 2020 ontving de Stichting €25.130,00 aan donaties en giften.

15 AUGUSTUS 1945

thema 2020

Geef kleur aan je verleden

Nu het een mensenleven geleden is en er steeds minder ooggetuigen zijn, lopen we het risico dat de oorlog wordt als een oude zwart-wit familiefoto: een plaatje van lang geleden met onbekende gezichten die ons weinig zeggen. Maar de achterliggende verhalen en ervaringen mogen niet worden vergeten. Wij moeten erover blijven vertellen, de oude foto's levend houden door ze in te kleuren. Met de herinneringen van ooggetuigen zelf, maar ook met de ervaringen van hun kinderen en kleinkinderen, inmiddels twee miljoen Nederlanders.
Een gemeenschap die zo divers is als het land waaruit zij is voortgekomen, in achtergrond en in oorlogservaringen. Door letterlijk foto's kleur te geven en de bijbehorende oorlogsverhalen te vertellen – van Indonesische Romusha's, van Molukse militairen, van Chinese Indonesiërs en Indo-Europeanen van zowel binnen en buiten de Japanse kampen – geven we invulling aan het thema.

Manise Manise | Yosina Rumajauw

Manise manise
Su talalu manise
Sama santan dengan gula
Su talalu manise

Makang rujak campor deng pala
Makang dipante seng ada sisa
Jangan coba yongga lala
Tarek suara nona balisa

Kole-kole
Arumbae kole
Tiup angin ke utara
Arumbae kole

Jaga durian mata mangantok
Durian jatuh dipinggir kali
Beta ini anak Portok
Lama seng pulang rindu paskali

15 AUGUSTUS 1945

verslag 2020

14 augustus 2020 | Tweede Kamer

In de jaarlijkse besloten herdenking in het gebouw van de Tweede Kamer bij de Indische plaquette werden op 14 augustus de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië herdacht. Het gezelschap bestond dit jaar uit de Voorzitters van beide Kamers, de voorzitter en secretaris van de Stichting, een vertegenwoordiger van een bij de Stichting Aangesloten Organisatie en een vertegenwoordiger van de Commissie van Advies van de Stichting.

De herdenking begon om 11.00 uur met een toespraak van de voorzitter van de Stichting, Erry Stoové. Hij memoreerde het 'Indische zwijgen' van veel mensen die de kampen hebben overleefd. "Maar ze schreven wel, overal, tot op de witte bladzijden van kookboeken toe." Volgens hem kunnen velen de viering van 75 jaar bevrijding dit jaar niet voluit meebeleven, omdat het leed dat hen is aangedaan in voormalig Nederlands-Indië, onvoldoende is onderkend.
Aansluitend sprak de Voorzitter van de Tweede Kamer, Khadija Arib. Zij vertelde het verhaal van de Nederlandse Helen Colijn, die gevangene was in het kamp Palembang op Sumatra. Lange tijd na de oorlog, toen zij in Amerika woonde, schreef zij het boek 'De kracht van een lied' over het stemmenorkest dat een aantal gevangenen in het kamp vormden.

Daarna spraken Peter Neeb en Irene Urich. De heer Neeb is vertegenwoordiger van de Commissie van Advies van de Stichting. Hij zat in een Japans interneringskamp en vertelde over zijn ervaringen daar. Mevrouw Urich sprak namens de bij de Stichting Aangesloten Organisatie, de Vereniging van Gerepatrieerden en Vrienden. Zij vertelde één van haar ervaringen als kind in de oorlog. De toespraken zijn na te lezen op www.15augustus1945.nl.
Vervolgens legden Khadija Arib en de Voorzitter van de Eerste Kamer Jan Anthonie Bruijn samen een krans namens de Staten-Generaal. Erry Stoové legde een krans namens de Stichting. De herdenking was rechtstreeks te volgen via een livestream van de Tweede Kamer.

15 augustus 2020 | Nationale Herdenking bij het Indisch Monument in Den Haag

De Herdenking had dit jaar, 75 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog, een sober karakter. Naast de kransleggers, artiesten en sprekers waren er slechts 75 donateurs. Er kon geen publiek aanwezig zijn. De Herdenking werd dit jaar wederom gepresenteerd door Angelique Jansen.
Voor de aanvang van de plechtigheid trad het vaandel van het regiment Van Heutsz in. Na ontvangst van de Koning, het groeten van het vaandel en het luiden van de Indische Klok startte de Herdenking met de uitvoering van 'Eternal Father, strong to save' door het - speciaal voor de gelegenheid samengestelde - Amare Vocaal Ensemble gevolgd door het welkomstwoord van de voorzitter Erry Stoové.

Op een groot scherm was het indrukwekkende verhaal van Aarnout Loudon te zien en te horen. Loudon was ook als gast aanwezig op de Herdenking. Aarnout Loudon zat tijdens de oorlog met zijn moeder en jongere broertje in diverse Jappenkampen, waaronder Tjideng. Zijn vader kwam als krijgsgevangene om in 1944, nadat het Japanse 'Hellship' Junyo Maru getorpedeerd was. Pas onlangs hoorde hij precies hoe zijn vader aan zijn einde gekomen was. Na de voordracht van Aarnout Loudon volgde een uitvoering van 'A Flower Remembered' door het Defensie Interservice Koperensemble.
Minister-president Mark Rutte sprak dit jaar de Herdenkingsrede uit. Hij deed dit als representant van de Indische naoorlogse generatie. Hij sprak over opgroeien met de herinneringen van zijn ouders, zussen en broers aan het leven in Nederlands-Indië en later Indonesië. Maar gaf ook aan dat de geschiedenis van de mensen die de Tweede Wereldoorlog doormaakten in Nederlands-Indië, in Nederland lang 'ongemakkelijk' werd gevonden.

Na het Indisch Onze Vader werd de eerste krans gelegd door Zijne Majesteit de Koning, gevolgd door het luiden van de Indische klok, de taptoe en een minuut stilte. Vervolgens werd de Nederlandse vlag in top gehesen en het volkslied gezongen. De krans voor alle militaire en burgerslachtoffers van oorlogsgeweld werd gelegd door Helen Aponno, dochter van sergeant-majoor KNIL, F.A. Aponno en door Patricia Tjiook-Liem wiens Chinese voorouders al vele jaren in Nederlands-Indië gevestigd waren.
De drie generaties krans werd dit jaar gelegd door Hélène Selina van Druten, dochter Myrthe Assellina Stuart en kleindochter Chantal de Boer. Hélène Selina stamt uit een oude Joodse familie uit Suriname. Na de oorlog in Nederlands-Indië kwamen zij berooid in Nederland aan en bleken vele familieleden omgekomen te zijn door de Holocaust.

Dinand Woesthoff bracht samen met Ronald Bergman (suling) 'You'll never know' ten gehore, gevolgd door 'Manise Manise' gezongen door Yosina Rumajouw.
Maddy Batelaan, leerling van het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum, hield daarna een voordracht. Voor Maddy is de Nationale Herdenking op 15 augustus belangrijk, omdat ze vindt dat we onze geschiedenis niet mogen vergeten en respect moeten houden voor de oorlogsgeneratie. Haar grootvader is in 1939 in Surabaja geboren en kwam in 1953 naar Nederland. De toespraken zijn terug te lezen op www.15augustus1945.nl.

Vervolgens werden door broer en zus Dennis (2001) en Suzanne (2004) Bannink van het Zeekadetkorps Vlaardingen en de zusjes Guusje (2007) en Sarah (2006) Schaminée van het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum kransen gelegd in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Staten-Generaal, de regering, de regeringen van Australië, Indonesië, Nieuw-Zeeland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika en de gehele Krijgsmacht, de Gemeente Den Haag en het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum, de Oorlogsgravenstichting en de Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945.
Na uitvoering van 'In Remembrance' door het Amare Vocaal Ensemble en de uitvoering van 'Captives Hymn' door het Defensie Interservice Koperensemble, vloog tweemaal een authentieke 'B-25 Mitchell' over. Vervolgens werd het defilé langs het Indisch Monument geopend. Dit gaf de aanwezigen de gelegenheid op individuele basis eer te betonen.

Tijdens het defilé werden door de donateurs, de leerlingen van het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum, het Zeekadetkorps Vlaardingen en de vrijwilligers van de Stichting, meer dan 2.000 zonnebloemen neergelegd die geschonken waren door de mensen die dit jaar niet bij de Herdenking aanwezig konden zijn. Zij volgden de Herdenking thuis, via televisie of internet.
Het aantal zonnebloemen dat besteld was via onze webshop, was zo overweldigend veel, dat het bestuur besloot een gedeelte te schenken aan Bronbeek. Daar zijn zaterdagmiddag 15 augustus door de bewoners van Bronbeek ruim 700 zonnebloemen neergelegd bij de monumenten voor de Jongenskampen, Vrouwenkampen, Hellships, Birma Siam Spoorweg, de slag in de Javazee en Strafkamp Dampit. De toegevoegde boodschappen zijn op onze website te lezen.

Naast vele vrijwilligers werd de Herdenking ook dit jaar weer ondersteund door medewerkers van het Nationaal Comité 4 en 5 mei, manschappen van de Koninklijke Landmacht, zeekadetten van het Zeekadetkorps Vlaardingen en leerlingen van het Haagse Vrijzinnig-Christelijk Lyceum. De Herdenking werd bijgewoond door 75 donateurs en was tevens rechtstreeks te volgen via de NOS, social media, op tv en via internet in binnen- en buitenland. De uitzending is nog steeds terug te kijken via onze Facebookpagina.
Na afloop ontvingen de aanwezigen een portie nasi bungkus om mee naar huis te nemen.

Samen koken, samen eten

Gewoonlijk is er na de ceremonie gelegenheid tot reflectie en verwerking tijdens het culturele middagprogramma. Dit jaar ging dat anders. In plaats van een podiumprogramma deelden we verhalen en herinneringen met elkaar tijdens een interactief kookprogramma vanuit het Wereldmuseum in Rotterdam, gepresenteerd door de bekende kok Vanja van der Leeden.

Ze leerde jongeren van de derde en vierde generatie de kneepjes van het vak en gaf zo het verhaal en de traditie door. En zoals dat gaat in een Indische familie werd er niet alleen gekookt en gegeten, maar ook muziek gemaakt en vooral veel gepraat. In de keuken en aan de eettafel werden persoonlijke herinneringen gedeeld met elkaar en met de studiogasten. De uitzending is hier terug te kijken.
Wij hebben ons laten inspireren door het verhaal van mevrouw Olly Frederici-Jahreis.
Olly Frederici-Jahreis, geboren in november 1930, heeft als jong meisje meegeholpen bij het uitdelen door het Rode Kruis van porties nasi bungkus en een kopje koffie aan de pas vrijgelaten gevangenen en teruggekomen krijgsgevangenen, op het station in Madioen in september 1945. Dit - in alle opzichten - bescheiden gerechtje is symbolisch voor het voorzichtig weer opkrabbelen na de oorlog.

Op onze website staat het instructiefilmpje van Vanja van der Leeden waarin de bereiding van haar nasi bungkus, de vrijheidsbungkus in een modern jasje, stap voor stap wordt uitgelegd.

15 AUGUSTUS 1945

thuis herdenken

Dit jaar was het helaas voor velen niet mogelijk de Herdenking fysiek bij te wonen. Zeer velen hebben dit jaar op 15 augustus thuis herdacht. Dit thuis herdenken werd door de Stichting ondersteund op de volgende wijze:
Begin augustus ontvingen al onze donateurs via de post het programmaboekje met een magneet Melati. Niet-donateurs hadden de mogelijkheid het programmaboekje te bestellen via onze webshop of het programmaboekje te downloaden via onze website.
Via onze webshop was het mogelijk zonnebloemen te bestellen welke op 15 augustus tijdens het defilé bij het monument neergelegd werden. De toegevoegde boodschappen werden op onze website geplaatst en zijn hier terug te lezen.
In de algemene vlaginstructie die is opgesteld door de minister-president is bepaald dat er op 15 augustus officieel uitgebreid gevlagd wordt vanaf Rijksgebouwen om het formele einde van de Tweede Wereldoorlog te herdenken. Provincies, gemeenten en waterschappen volgen landelijk de formele vlaginstructie om de Nederlandse vlag, zonder wimpel, uit te hangen. Op veel plaatsen heeft in Nederland op 15 augustus de vlag uitgehangen. Via social media werden veel foto's gedeeld met #ikherdenkop15augustus en #ikherdenk.

Voor degenen die geen gebruik maken van social media was de mogelijkheid om via online@15augustus1945.nl verhalen en herinneringen met ons te delen. Deze verhalen zijn door onze vrijwilligersredactie op onze website geplaatst.

In samenwerking met het Museon zijn twee werkbladen ontwikkeld. Deze waren te downloaden via onze website - om zelf of samen met kinderen, kleinkinderen, neefjes en nichtjes een papieren Melati te maken. Er was keuze tussen een wensbloem en een windbloem.

15 AUGUSTUS 1945

overige herdenkingen

Azië

In 2020 werden namens de Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945, kransen gelegd op de zeven erevelden van Ancol, Kembang Kuning, Kandi, Pandu, Leuwigajah, Kalibanteng en Menteng Pulo in Indonesië. Tevens werd er een krans gelegd op het ereveld te Thanbyuzayat in Myanmar en bij Cross of Sacrifice Chungkai en Cross of Sacrifice Kanchanaburi in Thailand.

4 mei

Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei op de Dam in Amsterdam, werd ook namens de Indische gemeenschap een krans gelegd. Helaas konden zij op 4 mei niet zelf op de Dam aanwezig zijn om de krans te leggen. Op het grote scherm op de Dam zagen we Roy Kerrebijn die het verhaal vertelt van zijn vader, de 93-jarige Bol Kerrebijn, die als buitenkamper met zijn familie de oorlog op Java heeft meegemaakt. Kleindochter Guusje Poolman Simons vertelt het verhaal van haar oma, de 86-jarige Dolly Poolman Simons-Meijer die tijdens de oorlog in het kamp zat. Twee scouts legden namens hen de krans voor alle burgers die geleden hebben onder de Japanse bezetting. Eerder op de avond klonk in de Nieuwe Kerk het Indisch Onze Vader.

Op 4 mei zijn 3.000 tulpen neergelegd bij het Indisch Monument in Den Haag na een oproep van het Nationaal Comité 4 en 5 mei aan burgers om geld te doneren voor bloemen bij oorlogsmonumenten. Bij 75 monumenten zijn tulpen neergelegd en ons monument was daar één van.

Herdenkingen elders in het land

In tegenstelling tot andere jaren was het bestuur dit jaar niet aanwezig bij herdenkingen elders in het land. Dit vanwege het annuleren danwel vanwege het besloten karakter van de diverse herdenkingen. Via haar social media kanalen en via haar website heeft de Stichting aandacht geschonken aan de herdenkingen door het delen van de linkjes naar de livestreams van de diverse herdenkingen.
Ook organiseerde de Stichting in 2020 twee bijeenkomsten met andere Indische herdenkingen, waarin veel onderling is afgestemd. De bijeenkomst in november vond plaats in de vorm van een webinar.

15 AUGUSTUS 1945

de melati

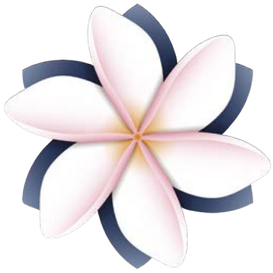

De Melati – de Indische Jasmijn - wordt gedragen als symbool van respect, betrokkenheid en medeleven voor een geschiedenis waar we allemaal deel van zijn. De Melati is geïntroduceerd in 2015.

De Melati is populair met circa 18.000 Melati-dragers in Nederland alleen al. Via de webshop van de Stichting werden de Melati als reverspin, de magneet Melati, de zilveren hanger en de zilveren manchetknopen veelvuldig besteld. Alleen al op 15 augustus kwamen er via de webshop meer dan 500 bestellingen binnen. Eind 2020 introduceerde de Stichting zilveren Melati oorbellen.
Daarnaast zijn er dit jaar voor het eerst Facebook profiel frames gecreëerd met daarin de Melati verwerkt die al snel veelvuldig werden gebruikt.

15 AUGUSTUS 1945

75 jaar 15 augustus

Dit jaar stonden we in de aanloop naar de Nationale Herdenking op 15 augustus elke week stil bij een ander verhaal over de oorlog in Azië. We deden dat elke week met een ander citaat, feiten & cijfers en een historische foto.
Om te voorkomen dat de verhalen vervagen en vergeten worden. Daarom kleurden we de verhalen in met persoonlijke verhalen en harde feiten.

De Campagne 'van 5 tot 15' startte met drie radiospotjes op Radio 1 van Ellen Deckwitz, Rocky Tuhuteru en Wieteke van Dort. "Voor hen was de oorlog 75 jaar geleden op dit moment nog niet voorbij". De radiospotjes zijn hier terug te luisteren.

Jubileumboek De Geest Overwint – 75 jaar 15 augustus

In 2020 hebben we een nieuw jubileumboek gepubliceerd. In het jubileumboek staat een selectie van voordrachten, gedichten en liederen die jaarlijks op de Herdenkingen op 14 en 15 augustus zijn uitgesproken en gezongen. Het zijn de verhalen van hen die de oorlog in Indië uit eigen ervaring hebben meegemaakt of die er als tweede en derde generatie door zijn geraakt. Het zijn verhalen die niet mogen vervagen of worden vergeten.
In dit boek geven we ook letterlijk het verleden kleur. We hebben een aantal zwart-wit foto's tot leven willen brengen door ze in te kleuren. Daarmee willen we de werkelijkheid geen geweld aandoen, maar juist benadrukken.

De realiteit wás niet kleurloos, maar net zo bont als onze huidige tijd. Wij hopen dat het helpt te beseffen dat de oorlog dichter bij ons eigen leven staat dan we soms wel eens denken.

De belangstelling voor de Nationale Herdenking op 15 augustus blijft groeien, ook na 75 jaar. Nieuwe generaties ontdekken de sporen van het leed dat de oorlog ook in hun familie getrokken heeft. De oorlogservaringen in Azië, de grootschalige ontheemding en de kille ontvangst in Nederland is lang verzwegen en niet gehoord, maar worden inmiddels steeds meer gedeeld en omarmd. Ook de herwonnen kracht en de grote bijdrage van de oorlogsgeneratie aan de Wederopbouw van Nederland krijgt terecht aandacht.

Deze verhalen klinken door in de voordrachten die op de Herdenkingen in Den Haag zijn uitgesproken en de liederen die worden gezongen. Een selectie daarvan is gebundeld in 'De Geest Overwint. 75 jaar 15 augustus'. Het zijn verhalen die het verdienen om verteld te worden. Niet alleen voor de twee miljoen Nederlanders met een achtergrond in Nederlands-Indië, maar voor alle Nederlanders. Het is onze gedeelde geschiedenis.

15 AUGUSTUS 1945

samenwerking

Nationaal Comité 4 en 5 mei

In de verslagperiode werd er naar tevredenheid samengewerkt met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, dat de Nationale Herdenking op 15 augustus meerjarig logistiek en organisatorisch ondersteunt.

Defensie

De steun van het ministerie van Defensie is van groot belang voor de jaarlijkse Nationale Herdenking. Dit jaar leverden de vaandelwacht van het Regiment Van Heutsz, Defensie Interservice Koperensemble, personeel van de stafcompagnie van de Luchtmobiele Brigade en de Nationale Reserve, een bijdrage.

Overige partijen

Naast de onmisbare inzet van de vele vrijwilligers werd de Herdenking mede mogelijk gemaakt door het Amare Vocaal Ensemble, docenten en leerlingen van het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum en het Zeekadetkorps Vlaardingen.

Evaluatie

De evaluatie van de Herdenking werd met de betrokken organisaties in de maand september gehouden.

Collectieve Erkenning

Vanaf begin 2017 neemt de Stichting op verzoek van het ministerie van VWS actief deel in het overleg met partnerinstellingen om te komen tot een voorstel van invulling van de zogenaamde Collectieve Erkenning. Het brede Nationaal Programma Collectieve Erkenning omvat plannen voor Herdenken, Zorg en een Indische pleisterplaats in Den Haag.

Vanaf 2018 voorziet VWS in een vaste financiële basis voor de Nationale Herdenking, waarmee we in samenwerking met andere organisaties verder kunnen bouwen aan het structureel bereiken van nieuwe generaties, op de Nationale Herdenking op 15 augustus en door het jaar heen.
In 2020 heeft VWS vanwege het jublieumjaar toegezegd met een eenmalige subsidieregeling te komen, waardoor ook grotere projecten vorm kunnen krijgen. Als onderdeel daarvan is de Stichting in 2020 reeds begonnen met de ontwikkeling van een Virtueel Indisch Monument.

15 AUGUSTUS 1945

communicatie & publiciteit

Omdat 2020 een jubileumjaar was, waren de verwachtingen aanvankelijk hoog gespannen. Totdat covid-19 kwam. Het dwong ons anders te denken, nieuwe wegen in te slaan en allianties te sluiten. Het resultaat daarvan is dat in 2020 alle verwachtingen zelfs zijn overtroffen.

Dat kwam allereerst doordat we onze campagne al lieten starten op 6 mei. Daardoor hadden we op social media langer aandacht en respons van publiek. We begonnen met een serie radiospots van bekende Indische Nederlanders vanaf 6 mei.

Elk jaar nodigen we verschillende mensen van jong tot oud uit om te delen wie zij herdenken en waarom. Herdenkers met een verhaal dat ze graag zouden willen delen worden opgeroepen dat via social media te doen met #ikherdenkop15augustus #15augustus #geefkleuraanjeverleden.
In 2020 stonden wij al vanaf 6 mei wekelijks stil bij 75jaar15augustus, samen met o.a. Willem Nijholt, Ellen Deckwitz, Rocky Tuhuteru, Wieteke van Dort en Marion Bloem.
Daarna hebben we wekelijks zwart-witte iconische historische foto's gepost die we kleur hebben gegeven. Dat leverde heel veel reacties op. De geschiedenis kwam daardoor opeens erg dichtbij. Ook hebben we daardoor ook dit jaar weer weten te benadrukken dat we staan voor een zeer diverse geschiedenis en gemeenschap. Van Romusha tot 'troostmeisjes'. In aanloop naar de Herdenking hebben we de campagne verlegd naar informatie over sprekers en kransleggers en ook dat heeft weer een golf aan aandacht opgeleverd.

Nationale Herdenking 15 Augustus 1945
Gepubliceerd door Quinty Ishaak · 15 augustus 2020 ·

#THUISHERDENKEN | Meer dan ooit werd er naar de Nationale Herdenking 15 augustus 1945 gekeken vanuit huis. Zo hebben we deze dag toch met elkaar kunnen beleven. ❤️

•
•
•

#ikherdenkop15augustus #samenherdenken

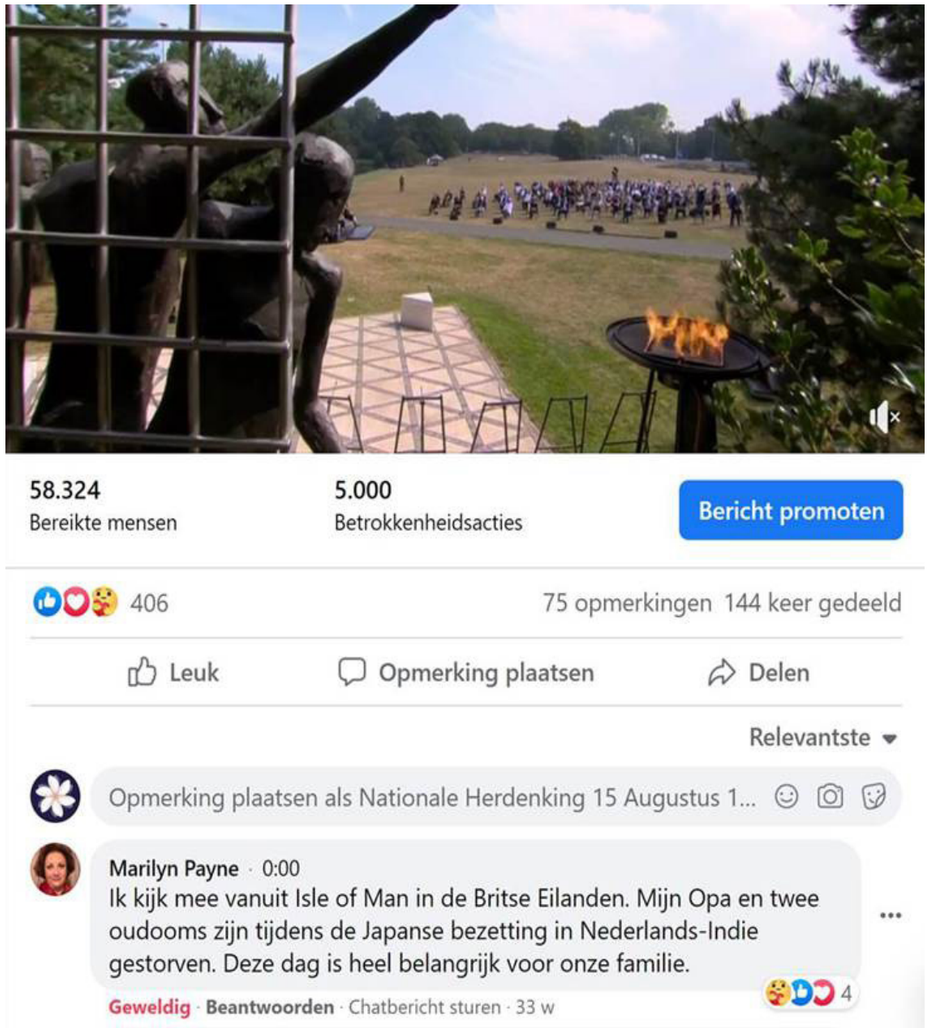

Door covid-19 konden veel evenementen en acties niet doorgaan, dus werd er meer dan ooit gezocht naar samenwerking daar waar het wél kon. Dat resulteerde in veel extra media-aandacht. De gemeente Den Haag bood aan een billboard campagne te doen voor 15 augustus. Nationaal Comité 4 en 5 mei heeft een onlinecampagne aangeboden, waar we ook dankbaar gebruik van gemaakt hebben. En we hebben samen met het AD en het Nationaal Comité 4 en 5 mei een extra bijlage gemaakt die in een oplage van 1,2 miljoen stuks in augustus is verspreid. Veel extra werk, maar met een enorm extra bereik. Ook werkten we actief mee aan de tv-avonduitzending op 15 augustus en het inhoudelijke programma in Rotterdam daaraan voorafgaand.
Het noodgedwongen 'thuisherdenken' droeg belangrijk bij aan de publiciteit en het bereik van de Herdenking. Onze acties, zoals zonnebloemen bestellen, samen nasi bungkus maken en Melati's maken, hebben duizenden mensen gestimuleerd om te reageren en berichten te delen.

Museon was in 2020 een geweldige partner omdat ze een prachtige tentoonstelling hebben gemaakt waar 15 augustus en de Melati een centrale plek kreeg.
We voeden media elk jaar proactief met verhalen en thema's. Dit jaar was er vanuit de media zelf ook veel initiatief. Zoals EenVandaag, dat een groot onderzoek deed naar de Indische gemeenschap. Ook de honderden artikelen in kranten gingen opvallend veel over inhoudelijke onderwerpen en vermeldden niet alleen de komst van de Koning. Dat is een teken dat de Herdenking aan betekenis en belangstelling groeit.
We hebben dit jaar samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei de naamsbekendheid laten meten. Daaruit bleek dat de naamsbekendheid van 15 augustus als datum van het officiële einde van de Tweede Wereldoorlog spectaculair gegroeid is.

jaarverslag 2020 | stichting nationale herdenking 15 augustus 1945